

ב"ל (תל אביב) 17370-06-11 - נחמה דבורה פישר נ' המוסד לביטוח לאומי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ב"ל 17370-06-11

לפני:

כב' השופטת מיכל לויט, שופטת בכירה

נחמה דבורה פישר

התובעת

-

המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ עו"ד שירה צמיר

הנתבע

פסק דין

1. בתביעה שלפני נדרשתי להכריע בשאלה האם גמלת שמירת ההריון ודמי הלידה ששולמו לתובעת הינם בגדר "הכנסה מעבודה או ממשלח יד" או שמא "הכנסה חודשית שלא מעבודה או ממשלח יד", על פי ההגדרה שבסעיף 202 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק").

2. לתובעת דרגת אי כושר בשיעור 65% מיום 9.11.08 והיא מקבלת קצבת נכות כללית החל מיום 7.2.09.

התובעת נעדרה מעבודתה בשל שמירת הריון וקיבלה גמלת שמירת הריון מיום 2.9.09 ועד הלידה ולאחר מכן קיבלה דמי לידה מיום 2.9.09 ועד ליום 9.5.10.

ביום 22.7.10 ניתנה החלטת פקיד התביעות בדבר שינויים בסכום קצבת הנכות הכללית לה זכאית התובעת, בשל עדכון שבוצע לפי סעיף 202 לחוק, ובדבר חוב בסך 4,703 ש"ח שנוצר עקב השינויים בהכנסות.

החלטה זו הינה נשוא התביעה שבפני.

3. מאחר והמחלוקת הינה בשאלה משפטית, ניתן פסק הדין על יסוד טיעונים בכתב מטעם הצדדים.

טענות הצדדים

4. לטענת המוסד, קצבת הנכות ביחד עם גמלת שמירת ההריון (ולאחר מכן דמי הלידה) ששולמו לתובעת עלתה על קצבת הנכות הקובעת ועל כן נוכתה לתובעת גמלת שמירת הריון עד לגובה קצבת הנכות הקובעת, בהתאם לסעיף 202 ב' 1 לחוק הביטוח הלאומי. לתובעת נוצר חוב, שקוזז במלואו מגמלת הנכות הכללית ששולמה לתובעת.

לטענת המוסד, גמלת שמירת הריון וכן דמי לידה, כשמים, הינם גמלה ואינם נחשבים הכנסה מעבודה או משלח יד, שכן אין מדובר בעבודה בפועל ועל כן כדין נוכתה הגמלה מקצבת הנכות הכללית.

5. התובעת טענה כי גמלת שמירת הריון ודמי לידה הנם גמלה מחליפת שכר ועל כן יש לראותם כשכר מעבודה ואין לנכותם מקצבת הנכות.

דין והכרעה

6. סעיף 202 לחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 109) שכותרתו "ניכוי הכנסות מקצבה" קובע:

"202. (א) בסעיף זה, "הקצבה הקובעת" - סכום השווה לקצבה חודשית מלאה, ואם שולמה לנכה קצבה חודשית נוספת, סכום השווה לקצבה חודשית מלאה בצירוף הקצבה החודשית הנוספת.

(ב) נכה שהיתה לו הכנסה -

(1) (נמחקה);

(2) היתה לו הכנסה מעבודה או ממשלח יד ינוכה מקצבת הנכות המשתלמת בעדו לפי סעיף 200(א) הסכום המתקבל מסך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגבי בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים לצדם בטור ב'; נקבעה לנכה דרגת אי-כושר בשיעור נמוך מ-100%, תשולם קצבתו בסכום הנמוך מבין אלה:

(א) הסכום המתקבל מניכוי של סך המכפלות של חלקי הכנסתו של המבוטח, הנקובים לגבי בטור א' של לוח ח'1, בשיעורים הנקובים לצדם בטור ב', מקצבה חודשית מלאה, בצירוף תוספת התלווים החלה לגביו;

(ב) הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) ו-(ב), ולגבי מי שהכנסתו

מעבודה או ממשלח יד אינה עולה על 21% מהשכר הממוצע - הסכום המחושב בעדו לפי סעיף 201(א) בלבד;
(3) היתה לו הכנסה חודשית שלא מעבודה או ממשלח יד, תנוכה הכנסה זו מההפרש שבין הקצבה המשולמת לו ובין הקצבה הקובעת."
(ההדגשות אינן במקור).

7. סעיף 1 לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] מגדיר "הכנסה":

"הכנסה" - סך כל הכנסתו של אדם מן המקורות המפורשים בסעיפים 2 ו-3, בצירוף סכומים שנקבע לגביהם בכל דין שדינם כהכנסה לענין פקודה זו."

בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה נקבע:

)

"2. מס הכנסה יהא משתלם, בכפוף להוראות פקודה זו, לכל שנת מס, בשיעורים המפורטים להלן, על הכנסתו של אדם תושב ישראל שהופקה או שנצמחה בישראל או מחוץ לישראל ועל הכנסתו של אדם תושב חוץ שהופקה או שנצמחה בישראל, ממקורות אלה:

(1) השתכרות או ריווח מכל עסק או משלח-יד...

עבודה
)

(2) (א) השתכרות או ריווח מעבודה; כל טובת הנאה או קצובה שניתנו לעובד ממעבידו...
(3) (בוטלה);

(4) דיבידנד, לרבות דיבידנד המשתלם מתוך רווחי הון של חברה, ריבית, הפרשי הצמדה או דמי נכיון;

(5) קיצבה, מלוג או אנונה;
..."

8. בסעיף 58 לחוק הביטוח הלאומי, מוגדרת "שמירת הריון" כך:

"שמירת הריון" - היעדרות מעבודה בתקופת ההריון המתחייבת בשל אחד מאלה:

- (1) מצב רפואי הנובע מההריון והמסכן את האישה או את עובריה, הכל בהתאם לאישור רפואי בכתב;**
- (2) סוג העבודה, מקום ביצוע העבודה או אופן ביצוע העבודה מסכנים את האישה בשל היותה בהריון, או את עובריה, לפי אישור רפואי בכתב, ולא נמצאה לה עבודה חלופית מתאימה על ידי מעבידה."**

9. בשונה מקצבאות המשולמות למבוטחים שאינם עובדים בפועל ואינם בסטטוס של "עובד", דוגמת דמי אבטלה, הרי שתכליתה של גמלת שמירת הריון היא להוות תחליף להכנסת המבוטחת, מקום בו נבצר ממנה לעבוד בפועל בשל אחת מהחלופות המצויינות בסעיף 58 לחוק, בהיותה עדיין בגדר "עובד".

10. בעניין עב"ל 88/10 **נוהא חכים נ' המוסד לביטוח לאומי** (ניתן ביום 2.2.11), בחן בית הדין הארצי את תכלית תשלום הגמלה לשמירת הריון, כגמלה מחליפת הכנסה מעבודה - וכך נקבע:

"תכלית תשלום גמלה לשמירת הריון הינה לאפשר ליולדת להפסיק את עבודתה, בין אם המדובר בחלופה הראשונה שבהגדרת שמירת הריון, דהיינו הפסקת העבודה בגין מצב המסכן את האישה או את העובר, ובין אם המדובר בחלופה השנייה - הפסקת העבודה מאחר ומקום העבודה או אופן ביצוע העבודה מסכנים את האישה בגין היותה בהריון, או את העובר.

...

באשר לשיעור הגמלה, התכלית הינה שהשתכרות האישה הזקוקה לשמירת הריון, לא תיפגע, בכפוף לכך ששיעור הגמלה לא יעלה על המקסימום הקבוע והמוגדר בסעיף 1 לחוק כ"סכום הבסיסי".

ודוק, המחוקק לא בדק ולא הגביל את גובה השתכרות האישה בהריון, לא בדק מהם מקורות הכנסותיה האחרים מנכסים, מדיבידנדים, וכד', שהרי מטרתה של גמלה זו הינה להוות תחליף להכנסה שנפגעה ולא לבחון האם לאישה בהריון ישנם מקורות קיומיים אחרים, כמו הבדיקה הנעשית לצורך קבלת גמלת הבטחת הכנסה.

אישה הזכאית לגמלה לשמירת הריון בהתאם להוראות החוק ותקנותיו, אשר לה

הכנסות ממקורות שונים מעבר להכנסתה מעבודה, תהא זכאית לתשלום גמלה לשמירת הריון, בהתאם לאובדן הכנסתה בפועל ועד למקסימום שהינו הסכום הבסיסי מחולק ב-30.

המחוקק לא קבע כי גובה הכנסותיה של מבוטחת הזכאית לגמלה לשמירת הריון, מכל מקור שהוא, לא יעלה על הסכום הבסיסי, אלא רק קבע ששיעור הגמלה המשולמת על ידי המוסד לביטוח לאומי כגמלה לשמירת הריון, לא יעלה על הסכום הבסיסי." (ההדגשה אינה במקור).

11. תכלית החקיקה שמצאה ביטויה בס' 202(ב)(2) לחוק היא לעודד נכים לצאת ולעבוד ולשלם במערכות החיים. לשם כך יצר המחוקק תמריץ, על ידי הפחתה חלקית בלבד של ההכנסות מעבודה או ממשלח יד מן הקצבה.

משכך, גם על פי הרציונאל שביסוד התיקון לחוק - יש לראות בגמלת שמירת ההריון ודמי הלידה ששולמו לתובעת בגדר הכנסה שמקורה בעבודה.

12. גם אם נאמר כי קיים ספק באשר למהותן של גמלת שמירת ההריון ודמי הלידה ובאשר לסיווגן כ"הכנסה מעבודה או ממשלח יד" או כ"הכנסה חודשית שלא מעבודה או ממשלח יד", לצורך סעיף 202 לחוק, הרי שכאשר מדובר בחקיקה מתחום הבטחון הסוציאלי, הבאה על פי מהותה ומטרותיה להיטיב עם המבוטח ובודאי לאור תכלית התיקון לחוק, הרי שבמקרה של ספק, יש לפרשו לטובת המבוטח.

(עב"ל 201/97 שלומית רז נ' המוסד לביטוח לאומי, עבודה ארצי כרך לב(3) 242).

13. לאור כל האמור לעיל הריני קובעת כי יש לראות בגמלת שמירת ההריון ודמי הלידה ששולמו לתובעת בגדר "הכנסה מעבודה" ועל כן, יש להחיל עליה את סעיף 202(א)(2) לחוק הביטוח הלאומי.

משכך, לא היה מקום לנכות את גמלת שמירת ההריון ואת דמי הלידה עד לגובה קצבת הנכות הקובעת של התובעת.

14. המוסד לביטוח לאומי יערוך חישוב מחדש של קצבת הנכות של התובעת בתקופה שבין 2.9.09 - 9.5.10, תוך התייחסות לגמלת שמירת ההריון ודמי הלידה שקיבלה כאל "הכנסה מעבודה" וישלם לתובעת את הפרשים בהתאם, על פי הוראות החוק.

כמו כן ישיב המוסד לתובעת על פי הוראות החוק את הסכום שנזכה מקצבתה בגין החוב

(4,703 ש"ח על פי החלטת פקיד התביעות מיום 22.7.10).

הכל, לביצוע תוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין למוסד.

סוף דבר

15. התביעה מתקבלת, כאמור בסעיפים 13 ו- 14 לעיל.

16. המוסד ישא בהוצאות התובעת בסך של **750 ₪**, לתשלום תוך 30 יום ממועד המצאת פסק הדין.

ניתן היום, 27 ינואר 2013, בהעדר הצדדים.